

חוזר לקוחות

ינואר 2016 – המגזר הפיננסי

א.ג.נ.,

הנדון: עדכונים חשבונאיים ורגולטוריים לתאגידיים בנקאיים

רקע כללי:

אנו מתכבדים להמציא לעיונכם חוזר מקצועי הכולל סקירה של עדכונים שונים הרלוונטיים לתאגידיים בנקאיים בישראל. במסגרת החוזר נסקרו בקצרה עדכונים הנוגעים לדיווח לציבור, לניהול בנקאי תקין ולדיווח לפיקוח של המפקח על הבנקים. החוזר כולל התייחסות הן להוראות שיישומן הוחל בדוחות הכספיים בשנת 2015 והן הוראות חדשות שפורסמו השנה ואשר מועד יישומן צפוי להיות בתקופות הבאות, לרבות טיטות לדין שפורסמו על ידי המפקח במהלך שנת 2015. בנוסף, בחוזר נסקרו עדכונים חשבונאיים ורגולטוריים של גופי תקינה וגופי פיקוח גלובליים שלהם השפעה אפשרית עתידית על תאגידיים בנקאיים בישראל.

תל אביב - משרד ראשי

מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 6701101 ת.ד. 16593

תל אביב, 6116402 | טלפון: 03-6085555 | פקס: 03-6094022 | info@deloitte.co.il

משרד חיפה	משרד ירושלים	משרד באר שבע	משרד אילת	משרד רמת-גן	טריגר פורסייט	Deloitte Analytics	Seker - Deloitte
מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 3105502	קרית המדע 3 מגדל הר חוצבים ירושלים, 9777603 ת.ח. 45396 ירושלים, 9145101	אלומות 12 פארק התעשייה עומר ת.ד. 1369 עומר, 8496500	המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 8810402	הרקון 6 רמת-גן, 5252183	מרכז עזריאלי 3 תל אביב, 6701101	הטיבים 7 ת.ד. 7796 פתח תקווה, 4959368	גיבורי ישראל 7 ת.ד. 8458 נתניה דרום, 42504 ירושלים, 9777603
טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-eilat@deloitte.co.il	טלפון: 03-7551500 פקס: 03-5759955 info-ramatgan@deloitte.co.il	טלפון: 03-6070500 פקס: 03-6070501 info@tfco.co.il	טלפון: 077-8322221 פקס: 03-9190372 info@deloitte.co.il	טלפון: 09-8922444 פקס: 09-8922440 info-seker@deloitte.co.il

תוכן עניינים

2	חלק א: הוראות הפיקוח על הבנקים
3	פרק א: עדכוני תקינה שתחולת יישומם בדוחות הכספיים בשנת 2015
10	פרק ב: עדכוני תקינה שפורסמו במהלך שנת 2015 ואשר מועד יישומם בתקופות הבאות
12	פרק ג: הוראות עיקריות חדשות המתייחסות לניהול בנקאי תקין שפורסמו במהלך שנת 2015
18	פרק ד: הוראות חדשות עיקריות המתייחסות לדיווח לפיקוח שפורסמו במהלך שנת 2015
21	פרק ה: פרסומים נוספים של הפיקוח על הבנקים
22	חלק ב: עדכוני תקינה ורגולציה גלובליים
22	פרק א: פרסומי וועדת באזל
25	פרק ב: עדכוני תקינה מארה"ב שלהם השפעה פוטנציאלית על תאגידים בנקאיים בישראל:
26	פרק ג: פרויקטים של ה FASB שלהם השפעה פוטנציאלית על תאגידים בנקאיים בישראל
27	חלק ג: "נספחים"
27	נספח א: הבדלים עיקריים בין התקינה הבינ"ל והתקינה בארה"ב (US GAAP) במספר נושאים
31	נספח ב: סיכום התפתחות המלצות וועדת באזל בנושא סיכון אשראי – הגישה הסטנדרטית

חלק א: הוראות הפיקוח על הבנקים

פרק א: עדכוני תקינה שתחולת יישומם בדוחות הכספיים בשנת 2015

להלן פירוט תמציתי של הנושאים שלהם השפעה על הדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בישראל שהוחל ביישומם בשנת 2015:

1. זכויות עובדים – יישום החל מהרבעון הראשון 2015
2. הבחנה בין התחייבות והון – יישום החל מהרבעון הראשון 2015
3. עדכון הסיווג לענפי משק – יישום החל מהרבעון הראשון 2015
4. יחס כיסוי נזילות – יישום החל מהרבעון השני 2015
5. יחס מינוף – יישום החל מהרבעון השני 2015
6. הקצאת הון בגין אשראי לדיור – יישום החל מהרבעון השני 2015
7. עדכון הגילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים – יישום החל מהדוחות השנתיים לשנת 2015
8. עדכון מבנה הדוח הכספי של תאגידים בנקאיים – יישום החל מהדוחות השנתיים של 2015
9. גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים – יישום החל מהדוחות השנתיים של 2015.

1. זכויות עובדים

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2416-06](#) בדבר אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים ותשלום מבוסס מניות. במסגרת זו, שולב מכתב המפקח על הבנקים משנת 2011 בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על הטבות עובדים בהוראות הדיווח לציבור. על פי החוזר ההוראות ייושמו החל מיום 1 בינואר 2015. בנוסף, ביום 11 בינואר 2015 פרסם המפקח את [חוזר 2447](#) העוסק בשיעור ההיוון, מתכונת גילוי והוראות מעבר וכן [קובץ שו"ת](#) הכולל הנחיות יישום.

השינויים העיקריים כתוצאה מאימוץ התקנים:

1. שיעורי היוון – בעבר שיעור ההיוון של התחייבויות בגין הטבות עובדים היה קבוע ועמד על 4%, כיום השיעור משתנה והוא נגזר משיעור התשואה על אג"ח ממשלתיות בישראל בהתאם לתקופות הפירעון, בתוספת מרווח הנגזר מהפרש בין שיעורי התשואה של אג"ח קונצרניות בארה"ב המדורגות לכל הפחות בדירוג AA ואג"ח ממשלתיות בארה"ב.
2. חלוקה של סוגי ההטבות וטיפול חשבונאי שונה לכל אחד מהסוגים בהתאם לתקינה האמריקאית, כאשר החלוקה העיקרית היא בין:
  - א. הטבות לפני סיום העסקה (כמו למשל היעדרות בתשלום בגין מחלה, חופשה וכו').
  - ב. הטבות לאחר סיום העסקה אך לפני פרישה (כמו למשל המשך תשלומי שכר, המשך תשלום הטבות).
  - ג. הטבות לאחר פרישה (הבחנה בין פנסיה ובין הטבות אחרות).
3. מרבית השינויים אקטואריים יוכרו ברווח הכולל האחר ולא בדו"ח רווח והפסד.

שינויים במתכונת הגילוי:

ב 11 לינואר 2015 פרסם המפקח את [חוזר 2447](#) העוסק בין היתר במתכונת הגילוי החדשה כהמשך לחוזר לעיל המאמץ את התקינה האמריקאית בכל הנוגע לזכויות עובדים.

בהתאם לחוזר יש לכלול בגילוי התייחסות בין היתר לנושאים הבאים:

1. פירוט ותיאור של סוגי ההתחייבויות השונות בגין יחסי עובד מעביד לרבות: פנסיה, פיצויי פיטורין, מענק פרישה וכו'.
2. ציון הסכום של כל סוג התחייבות כאמור והקבוצה בה הוא כלול.
3. פירוט דרך החישוב של הסכום וההנחות שעמדו בבסיס החישוב.
4. פירוט סכום נכסי תכנית בגין כל סוג של התחייבות והקבוצה בה הוא כלול.
5. פירוט עם ההתחייבות מוחלטת או מותנית תוך פירוט ההתנאות.
6. ציון שיעור ההיוון ששימש בבסיס החישוב האקטוארי ובמקרה של שינוי בהנחות, פירוט ההשפעה על שנים קודמות.

נדרש לפרט בנפרד את המרכיבים המפורטים להלן:

1. משכורות (לרבות בונוס ותשלומים אחרים לעובדים, כגון ספרות מקצועית, הוצאות רכב, אשל וכו').
2. הוצאות בגין עסקאות תשלום מבוסס מניות.
3. הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה.
4. הטבות לזמן ארוך – הכוונה היא להטבות לעובדים פעילים כמו מענקי יובל ומענקי שיתוף ברווחים לזמן ארוך אשר לא נקבעה להם התייחסות ספציפית בכללי חשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.
5. ביטוח לאומי ומס שכר.
6. הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים) תוך הבחנה בין תכנית להטבה מוגדרת ותכנית להפקדה מוגדרת.
7. הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה.
8. הטבות מיוחדות בגין פיטורין.
9. הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים.

דגשים נוספים בהקשר לגילוי

1. דו"ח על הרווח הכולל – תתווסף שורה של "התאמות של התחייבות בגין הטבות לעובדים" – שם יקבלו ביטוי אותם שינויים שתוארו לעיל – הנזקפים לרווח כולל אחר.
2. כל הפרטים שתוארו לעיל יפורטו בביאור 15 "הטבות לעובדים" בדוח הכספי השנתי.
3. הגילוי בדו"ח רבעוני יהיה מצומצם כפי שמפורט בעמ' 18-680 להוראות הדיווח לציבור.
4. למרות האמור לעיל, בדוח לרבעון הראשון של שנת 2015 הגילוי יהיה במתכונת הגילוי השנתי כולל פירוט ההשפעה המצטברת של היישום למפרע מיום 1.1.2013 (השפעה על עודפים ורווח כולל אחר), בנוסף יבוצעו ההתאמות הבאות:
  - א. התייחסות לסכומים תוצאתיים בגין השנים 2013 – 2014.
  - ב. התייחסות ליתרות מאזניות ולהנחות ששימשו ליום 31.12.13 ו 31.12.14.
  - ג. משיקולים פרקטיים – בעת הצגת שיעורי תשואה חזויים לשנים 2013 – 2014 – ניתן להשתמש בשיעורי התשואה שהיו בפועל (בעת ההצגה כבר ידוע מה היו שיעורי התשואה לאותם מועדים).

תשלום מבוסס מניות

להלן תמצית השינויים המשמעותיים בין התקינה הבינ"ל והאמריקאית בנוגע לתשלום מבוסס מניות (IFRS 2 VS ASC 718):

1. מענק המבשיל במנות – בהתאם לתקינה הבינ"ל כל מנה תטופל בנפרד ואילו בהתאם לתקינה האמריקאית כאשר התנאים היחידים הינם תנאי שירות ניתן לבחור בין טיפול כמענק נפרד לכל מנה או בטיפול כמענק אחד ופריסת ההוצאות בקו ישר לאורך כל התקופה.

2. תנאים שאינם תנאי הבשלה – מוגדרים בתקינה הבינ"ל כתנאים שאינם תנאי ביצוע (לרבות תנאי שוק) ותנאי שירות. בהתאם לתקינה הבינ"ל תנאים שכאלו ישוקללו בקביעת שווי האופציה במועד ההענקה ולא ישתנו לאורך התקופה, זאת בניגוד לתקינה האמריקאית לפיה התנאי היחיד שישוקלל בקביעת שווי האופציה במועד ההענקה הוא תנאי שוק.
3. מיסים נדחים – בהתאם לתקינה הבינ"ל נכסי מיסים נדחים יחושבו בהתאם להטבה הצפויה למ"ה. כך למשל אם מ"ה מכיר בהוצאה לפי השווי הפנימי (ההפרש בין שווי האופציה ותוספת המימוש הנדרשת), לשם חישוב המיסים הנדחים יש לחשב בכל תקופה את השווי הפנימי ובהתאם לכך לחשב מיסים נדחים. כתוצאה מכך – אם האופציה היא "מחוץ לכסף" לא יחושבו מיסים נדחים בגינה. בהתאם לתקינה האמריקאית מיסים נדחים יחושבו בהתאם להוצאה שהוכרה בספרים (המבוססת על שווי האופציה שנקבעה ביום הענקה) כאשר היא מוכפלת בשיעור המס. כך שגם אם האופציה "מחוץ לכסף" יחושבו בגינה מיסים נדחים אם ביום ההענקה שווי האופציה היה חיובי. בכל מקרה גם לפי התקינה הבינ"ל וגם לפי התקינה האמריקאית, חישוב הטבת המס במועד מימושו יהיה לפי הטבת המס שניתנה בפועל.

תחולה ויישום למפרע

בהתאם להוראת הפיקוח אימוץ כללי התקינה בארה"ב יחל מהרבעון הראשון לשנת 2015 תוך תיקון למפרע של מספרי השוואה החל מינואר 2013.

השפעת היישום למפרע

- ההפסד האקטוארי שיווצר לתאגיד בנקאי בגין היישום למפרע, הנובע מפער שיעור ההיוון של ההתחייבות, יכלל ברווח כולל אחר. יתרת הפסד זו תקוזז בתקופות עתידיות אך ורק מול רווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעור ההיוון.
- השפעת היישום לראשונה של כללים אלה על הטבות אחרות לעובדים אשר כל השינויים בהם נמדדים לפי כללים אלה באופן שוטף בדוח רווח והפסד (כגון: מענקי יובל, חופשות), תיזקק לעודפים.

לפירוט נוסף של הוראות היישום ראה [בקובץ השו"ת](#) המעודכן שפורסם ע"י הפיקוח בינואר 2015.

2. הבחנה בין התחייבות והון

ביום 30 לספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים [חוזר 2435-06](#) בנוגע לאימוץ כללי התקינה בארה"ב בנושא הבחנה בין התחייבות והון. במקביל פרסם המפקח [קובץ שו"ת](#) הכולל הנחיות יישום. הנושאים הרלוונטיים בקודיפיקציה:

1. נושא 480 – "הבחנה בין התחייבות והון".
2. נושא 470-20 – "חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות".
3. נושא 505-30 – "מניות באוצר".

השלכות היישום

אחת ההשלכות של יישום התקינה בארה"ב בנושא זה קיבלה ביטוי בקובץ השו"ת שפורסם במקביל לחוזר. בהתאם להוראה מקרים בהם מנפיק התאגיד הבנקאי מכשיר חוב אשר כולל אופציית המרה מותנית (למשל במקרה של אי עמידה ביחס הון או במקרה של יתרת עודפים שלילית), המכשיר יוכר כולו כחוב ואין צורך להפריד את מרכיב ההמרה ולהכיר בו במסגרת ההון, זאת למרות שלצורכי הלימות הון הוא מוכר כהון בהתאם להוראת באזל II או באזל III.

תחולה: החל מ 1.1.2015 בכפוף להוראות מעבר שנקבעו באותם נושאים.

3. סיווג לענפי משק

ביום 9 לאפריל 2014 פרסם הפיקוח את [חוזר 2419](#) ובו עדכונים הנוגעים לגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק.

להלן פירוט השינויים העיקריים:

1. נוסף גילוי לענף "הכרייה והחציבה".
2. הגילוי בגין "חשמל ומים" יכול את הפעילויות: אספקת חשמל, גז, קיטור, מיזוג אוויר, אספקת מים, שירותי ביוב, טיפול באשפה ופסולת ושירותי טיהור.
3. במקום הגילוי על ענף תקשורת ושירותי מחשב נדרש גילוי על ענף מידע ותקשורת. ענף זה כולל פעילויות נוספות, כגון הוצאה לאור ופעילויות הפקה של מדיה.

במידה והשינויים האמורים גורמים לשינוי משמעותי בהפרשה הקבוצתית, יש לפנות לגורם בפיקוח על מנת לקבל הנחיות ספציפיות ליישום.

תחולה: החל מה 1.1.2015.

4 יחס כיסוי נזילות

ביום 28 לספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת נב"ת 221 בדבר "יחס כיסוי נזילות", במקביל פרסם המפקח [קובץ שו"ת](#) הכולל הנחיות יישום ספציפיות. ההוראה היא תוצאה של אימוץ הוראות וועדת באזל העולמית (באזל III) אשר פורסמו במסגרת הפקת לקחים מהמשבר הפיננסי העולמי. מטרת ההוראה היא לשפר את עמידות פרופיל הנזילות לתאגידים בנקאיים בטווח הקצר ע"י החזקת מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומנים בקלות ובמהירות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון של נזילות הנמשך 30 ימים קלנדריים.

נוסחת חישוב היחס:

$$100\% \leq \frac{\text{מלאי נכסים באיכות גבוהה}}{\text{סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 ימים הקלנדריים הבאים}}$$

תחולה והוראות מעבר:

תאגידים בנקאיים בישראל יחויבו לעמוד ביחס כיסוי נזילות מינימאלי של 60% החל מה 1.04.2015, ביחס מינימאלי של 80% החל מה 1.1.2016 והחל 1.01.2017 ביחס מינימאלי של 100%.

5 יחס מינוף

ביום 28 לאפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת נב"ת 218 בנושא יחס מינוף. גם הוראה זו היא אימוץ של המלצות באזל בעקבות הפקת לקחים מהמשבר הפיננסי הגלובל. מטרת היחס הינה להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי בכדי למנוע תהליכי צמצום מינוף העלולים לפגוע במערכת הפיננסית ובכלכלה.

נוסחת חישוב היחס:

$$\frac{\text{מדידת ההון}}{\text{מדידת החשיפה}}$$

כאשר:

מדידת ההון – מורכבת מהון רוברד 1 המשמש לצורך חישוב יחס הלימות ההון.
מדידת החשיפה – מורכבת מחשיפות מאזניות, חשיפות נגזרים, חשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך, ופריטים חוץ מאזניים.
בדרך כלל מדידת החשיפה תהיה עקבית עם הערכים החשבונאיים למעט מספר התאמות ספציפיות בגין פריטים שונים כמו הפרשות, נגזרים, חשיפות מימון ניירות ערך וכו'.

תחולה והוראות מעבר:

בהתאם להוראה, החל מה 1.1.2018 ידרשו תאגידים בנקאיים בישראל לעמוד ביחס מינימאלי של 5% וכאשר מדובר בתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים מהווים לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל (רלוונטי לבנק פועלים ובנק לאומי) יידרש יחס מינימאלי של 6%.
בכל מקרה החל מהרבעון השני לשנת 2015 תאגידים בנקאיים יתנו גילוי על יחס המינוף שלהם. כמו כן החל ממועד זה, תאגיד בנקאי העומד ביחס לא ירד ממנו ואילו תאגיד שאינו עומד ביחס יידרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד לעמידה ביחס המינימאלי הנדרש החל מה 1.1.2018.

6. הקצאת הון נוסף בגין אשראי לדיור

ביום 28 לספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2430-06](#) העוסק בנושא מגבלות על מתן הלוואות לדיור (הוראת נב"ת 329). מטרת החוזר היא נקיטת צעדים לצורך הפחתת הסיכון ההולך וגדל בתיק האשראי לדיור של התאגידים הבנקאיים. במקביל פרסם המפקח ביום 18 לינואר 2015 [קובץ שו"ת](#) עדכני הכולל הנחיות יישום.
אחד התיקונים המשמעותיים היא הדרישה להקצאת הון נוסף במסגרת חישוב יחס הלימות ההון (יחס הון רוברד 1), בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור.

תחולה והוראות מעבר:

יישום ההוראה יהיה בהדרגה החל מהרבעון השני לשנת 2015 ועד לרבעון הראשון לשנת 2017 (8 רבעונים) כאשר ברבעון השני לשנת 2015 יש להקצות הון בגובה 1/8 אחוז מיתרת הלוואות לדיור, ברבעון השלישי 2/8 וכן הלאה, עד להקצאת 1% מיתרת הלוואות לדיור ברבעון הראשון לשנת 2017.

7. גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים

ביום 10 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2473](#) בדבר גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים. העדכון הוא בעקבות עדכון הוראת נב"ת 312 (מדובר בשינויים של הגדרות והתאמת הגילוי לנושא 850 בקודיפיקציה). בחוזר מופיעה מתכונת הגילוי החדשה וכן טבלה מסכמת של ההגדרות השונות בהתאם למקורות השונים (הוראת נב"ת 312, נושא 850 והוראות הדיווח לציבור).

תחולה והוראות מעבר:

תחולת החוזר החל מה 1.1.2015 (כלומר, החל מהדוחות השנתיים של 2015). כאשר המידע אינו קיים בידי התאגיד הבנקאי אין צורך להציג מספרי השוואה אך יש לציין זאת בהערה.

8. מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 03 לנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2437-06](#) ובו דרישה להצגת גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים. בתאריך 10 לספטמבר 2015 פרסם המפקח [קובץ שו"ת מעודכן](#) הכולל הנחיות יישום. השינויים העיקריים בהתאם לחוזר:

1. נוספה דרישה לגילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים. מתכונת הגילוי כוללת את המגזרים הבאים:

- **בנקאות פרטית** - "יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים – הלוואות לדיור ואחר"; מובהר כי כאשר חלק מחבות של יחיד סווגה בענף משק, השונה מענף משק "אנשים פרטיים", אין לסווג יחיד זה כ"אנשים פרטיים" (הגדרה מסעיף 36 להוראות הדיווח לציבור)
  - **משקי בית** - "אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית"
  - **עסקים זעירים וקטנים** – "עסק זעיר – עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח". "עסק קטן – עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליוני ש"ח וקטן מ- 50 מיליוני ש"ח".
  - **עסקים בינוניים** – "עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליוני ש"ח וקטן מ- 250 מיליוני ש"ח".
  - **עסקים גדולים** – "עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליוני ש"ח"
  - **גופים מוסדיים** - "כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה – 1995, ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות".
  - **ניהול פיננסי** – "יכלול את הפעילויות הבאות: **פעילות למסחר** – השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקות רכש חוזר ושאיילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך; **פעילות ניהול נכסים והתחייבויות** – לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים ומגזרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פקדונות בממשלות ושל ממשלות; **פעילות השקעה ריאלית** - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים; **אחר** – שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים".
  - **מגזר אחר** - "לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך כל הפריטי המיוחסים למגזרים לבין סך הכל הפריטים בדוח הכספי המאוחד".
2. נוספו הגדרות המבירות את סוג הלקוחות שיכללו בכל מגזר.
3. דרישה לגילוי נפרד על מגזר "ניהול פיננסי" בדוחות השנתיים.
4. תאגיד בנקאי שמגזרי הפעילות שלו בהתאם ל"גישת הנהלה" שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן גילוי נפרד על מגזרי הפעילות לפי "גישת הנהלה".

תחולה

נתונים מאזניים ידווחו לפי המתכונת החדשה החל מהדוחות הכספיים לשנת 2015, שאר הנתונים ידווחו החל מהדוחות לרבעון הראשון של שנת 2016 למעט הגילוי הנפרד על מגזר "ניהול פיננסי" שנדרש החל מהדוחות השנתיים לשנת 2017.

9. עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגיד בנקאי

ביום 28.04.2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2458](#) בדבר עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגיד בנקאי. הרקע לשינויים הנדרשים במבנה הדוח הוא המורכבות בסביבה הכלכלית בה פועלים תאגידים בנקאיים וכן דרישות רגולציה שונות, מה שהופך את המידע למורכב ומקיף יותר ולכן נוצר הצורך להתאים את כללי הדיווח למציאות זו.

להלן השינויים העיקריים:

- ביטול סקירת ההנהלה ושילובה בדו"ח הדירקטוריון שיכונה מכאן ואילך "דו"ח הדירקטוריון וההנהלה".
- הוספת סקירה תמציתית של יו"ר הדירקטוריון לפני דו"ח הדירקטוריון וההנהלה שבה תיכלל התייחסות תמציתית לדגשים עיקריים בשנת הדיווח, ליעדים ולאסטרטגיה ולנושאים אחרים שיו"ר הדירקטוריון יהיה מעוניין להדגיש.
- פרסום דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי שיכלול מידע כמותי מפורט ומידע איכותי על סקירת הסיכונים ואופן ניהולם לפי דרישות הגילוי של באזל, ה FSB ומקורות אחרים. במקביל יצומצם המידע אודות ניהול הסיכונים בדו"ח הדירקטוריון וההנהלה.
- צמצום משמעותי בדרישות הגילוי בפרק על תיאור עסקי התאגיד הבנקאי. העברת המידע שנשאר על ממשל תאגידי ועל תיאור עסקי התאגיד לפרק נפרד שיבוא לאחר הדוח הכספי.
- אימוץ דרישות הגילוי שנכללו בהמלצות לשיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים שפורסמו על ידי צוות משימה לשיפור הגילוי (ה EDTF), בעיקר באינטרנט, במסגרת דוח נפרד שיכלול דרישות גילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים
- שינוי סדר ההצגה בדוח הכספי: הצגת דוח רווח והפסד לפני המאזן. הצגת ביאורים תוצאתיים לפני ביאורים מאזניים. פיצול ביאור 4 בדבר "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" לתמצית ברמת סך הכל לפי סוגי אשראי עיקריים, ולמידע רחב יותר שייכלל במסגרת פרק סיכונים בדוח הכספי.

המטרות העיקריות של השינויים:

- לשפר את איכות הדיווח לציבור על ידי הפיכת המידע בדוח לציבור לשימושי ונגיש יותר לקורא הדו"ח.
- להגביר את האחידות במערכת הבנקאית באופן הצגת הדוחות לציבור.
- לגבש מתכונת לדו"ח השנתי לציבור שתהיה מבוססת על פרקטיקות הצגה של בנקים מובילים באירופה ובארה"ב.

תחולה:

העדכון יוחל החל מהדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2015.

פרק ב: עדכוני תקינה שפורסמו במהלך שנת 2015 ואשר מועד יישומם בתקופות הבאות

הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 לינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2445](#) בנוגע לעדכון התקינה האמריקאית הנוגעת להכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות, כפי שעודכנה במהלך חודש מאי 2014. תאריך תחולת העדכון – ינואר 2017. בהתאם לעדכון ישות תכיר בהכנסה בגובה הסכום שצפוי להתקבל בתמורה להעברת סחורות או מתן שירותים ללקוח. תחולה והוראות יישום לראשונה יישום העדכון יחל בינואר 2017. בעת היישום לראשונה תאגיד בנקאי יוכל לבחור בין חלופה של יישום למפרע או יישום מכאן ולהבא בהתאם למפורט בהוראה.

דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות

ביום 10 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2469](#) בדבר אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות.

התקנים הרלוונטיים:

נושא	תקינה בינ"ל	תקינה ארה"ב
צירוף עסקים	IFRS 3	נושא 805 בקודיפיקציה
איחוד דוחות	IFRS 10	נושא 810 בקודיפיקציה
ירידת ערך מוניטין	IAS 36	נושא 20-350 בקודיפיקציה
השקעות בחברות מוחזקות	IAS 28	נושא 323 בקודיפיקציה

לפירוט ההבדלים העיקריים בין התקינות ראה נספח א לחוזר זה.

דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים

ביום 22 לאוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2481](#) בדבר אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים. בהתאם לחוזר תאגידיים בנקאיים יישמו את נושא 350 בקודיפיקציה "נכסים בלתי מוחשיים – מוניטין ואחרים".

לפירוט ההבדלים העיקריים בין התקינות ראה נספח א לחוזר זה.

תחולה והוראות מעבר:

תחולת ההוראה מ 1.1.2016 ואילך. בעת היישום לראשונה יש ליישם הוראות מעבר בנושאים ספציפיים כפי שנקבעו בתקינה האמריקאית.

דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה

ביום 22 לאוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2480](#) בדבר אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה. בהתאם לחוזר תאגידיים בנקאיים יישמו את נושא 740 בקודיפיקציה "מיסים על הכנסה".

לפירוט ההבדלים העיקריים בין התקינות ראה נספח א לחוזר זה.

תחולה והוראות מעבר:

תחולת ההוראה מ 1.1.2017 ואילך. בעת היישום לראשונה יש ליישם הוראות מעבר בנושאים ספציפיים כפי שנקבעו בתקינה האמריקאית. תאגיד בנקאי לא ידרש בשנת 2017 לתת את הגילוי אודות הטבת מס שלא נדרשו כנדרש על פי התקינה בארה"ב.

פרק ג: הוראות עיקריות חדשות המתייחסות לניהול בנקאי תקין שפורסמו במהלך שנת 2015

ניהול הגנת הסייבר

ביום 16 במרס 2015 פרסם הפיקוח את [חוזר 2457](#) בנושא ניהול הגנת הסייבר (הוראת נב"ת 361). ההוראה היא תוצאה של הגידול שחל באיומי הסייבר אליהם חשופים מוסדות פיננסיים בעולם ובישראל. פרסום ההוראה בא להדגיש את גישת הפיקוח על הבנקים, לפיה התמודדות עם סיכוני סייבר מהווה נושא חוצה ארגון, המחייב מעורבות פעילה של הדרגים הבכירים בתאגיד הבנקאי. ההוראה מורכבת מחמישה פרקים:

- א. **פרק א: כללי** - מבוא להוראה, פירוט עקרונות יסוד לניהול הגנת הסייבר, תחולה והגדרות.
- ב. **פרק ב: ממשל תאגידי** - מפרט את תפקידי הדירקטוריון והנהלה הבכירה, מתאר את תפקיד מנהל הגנת הסייבר, ומערכי הניהול, תיאום ובקרה הנחוצים לצורך קיום הגנה אפקטיבית.
- ג. **פרק ג: אסטרטגיית הגנה ומסגרת לניהול סיכוני הסייבר** - עוסק בתפיסת הגנת הסייבר, הגדרת אסטרטגיית הגנת סייבר, קביעת מסגרת לניהול סיכוני הסייבר, הגדרת מדיניות הגנת סייבר וגיבוש תכניות עבודה.
- ד. **פרק ד': ניהול סיכוני הסייבר** - מפרט את הדרישה לקיום תהליך ניהול סיכוני סייבר מסודר, לרבות זיהוי הסיכונים, הערכת סיכונים, קביעה והערכה של בקורות הגנת הסייבר ודיווח על סיכונים.
- ה. **פרק ה': יעדי בקרה ובקורות הגנת סייבר** – עוסק ביעדי הבקורות שעל התאגיד לבסס כדי לצמצם את החשיפה לאיומי הסייבר, לרבות: אבטחת סביבת הפעילות, הגנה פרואקטיבית, צמצום מעטפת התקיפה, הגנה לעומק, ראייה תהליכית, הגורם האנושי, שיתוף מידע ומודיעין, ניטור בקרה וזיהוי אירוע סייבר, תגובה וניהול אירוע סייבר, תרגולים ודיווח על אירוע סייבר.

הוראות בנושא סיכון אשראי:

ביום 28 לאפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2461](#) ובו עדכונים המתייחסים להוראות נב"ת 311 (ניהול סיכון אשראי), 323 (מגבלות על מימון עסקאות הוניות) וכן הוראה חדשה – הוראת נב"ת 327 בדבר ניהול הלוואות ממונפות. במקביל פרסם המפקח [קובץ ש"ת](#) הכולל הנחיות יישום.

עדכונים עיקריים להוראת נב"ת 311:

- הלוואות ממונפות - קביעת מגבלות פנימיות על הלוואות ממונפות וכן על מתן אשראי ללוויים בעלי רמות מינוף גבוהות מן המקובל בענף, כמו כן יש לקבוע סטנדרטים למעקב אחר הלוואות ממונפות מעבר להלוואות שאינן ממונפות.
- הלוואות סינדיקציה – התאגיד מארגן הלוואה יקבע מדיניות ונהלים לטיפול בהלוואות בהן טרם הסתיים תהליך המכירה/חלוקה.
- הלוואות סינדיקציה – תאגיד המשתתף יבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של הסיכונים הכרוכים בהלוואה כאילו הוא היה היוזם.
- בעת העמדת אשראי מהותי לתאגיד יש להתחשב במידע על אשראי שנטל בעל השליטה בתאגיד הלוואה לצורך רכישת השליטה בתאגיד הלוואה.

עדכונים עיקריים להוראת נב"ת 323:

- ההוראה במקור עסקה במגבלות על מתן אשראי לרכישת אמצעי שליטה, וכעת על כל עסקאות הוניות שכוללות רכישת זכויות הוניות בתאגיד אחר, רכישה עצמית או חלוקת הון.

- הגדרת הון (אחד הקריטריונים שיש לבחון לצורך המגבלות במתן אשראי לעסקאות הוניות) שונתה – בעבר כלל את כל ההון כהגדרתו בהוראת נב"ת 202 וכעת מוגדר כהון רובד 1 בלבד.
- עודכן הסף הכמותי (לצורך הגדרת "אשראי למטרת עסקה הונית") במקום 25 מש"ח צמודים, 35 מש"ח לא צמודים.

הוראת נב"ת 327 – ניהול הלוואות ממונפות:

ההוראה חדשה עוסקת בהלוואות ממונפות ובין השאר קובעת הנחיות בנוגע למדיניות, נוהלי חיתום, סיווג ההלוואות הממונפות, ניתוח אשראי וכו'.

תחולה:

האמור בחוזר יחול מה 1.1.2016.

ציות ופונקציית ציות בתאגיד הבנקאי:

ביום 03 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2459](#) הכולל עדכונים המתייחסים לנושא הציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי (הוראת נב"ת 308).

העדכונים הנם בהמשך להתפתחות שחלה בשנים האחרונות בתחום ניהול הסיכונים בכלל וניהול סיכונים בפרט כדוגמת מסגרת העבודה של וועדת באזל. המקורות העומדים בבסיס השינויים הם:

- הנחיות וועדת באזל.
- מקורות בינלאומיים של רגולציה ממדינות שונות בעולם.
- רגולציה מקומית.

להלן עיקרי העדכונים:

- דירקטוריון – הודגשה אחריות הדירקטוריון לפיקוח על ניהול סיכון הציות (אישור מדיניות, פיקוח והערכת אפקטיביות ניהול סיכון הציות).
- נקבעה אחריות של ההנהלה הבכירה על אפקטיביות ניהול סיכון הציות.
- קביעת מאפייני הפונקציה (מעמד ארגוני, אי תלות, כישורים ותגמול).
- הוגדרו תפקידי הפונקציה (למשל ניהול סיכון ציות המתייחס ל: הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, הלבנת הון מימון וטרור, ניגוד עניינים וכו').
- התייחסות לתכנית עבודה והיקף פעילות של הפונקציה.

תחולה:

החל מה 1.1.2016.

מגבלות של לווה וקבוצת לווים:

ביום 9 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2466](#) ובו עדכונים המתייחסים למגבלות של לווה ושל קבוצת לווים (הוראת נב"ת 313).

להלן עיקר העדכונים:

- המגבלה על היחס של חוב של לווה בודד או קבוצת לווים ביחס להונו של הבנק תהיה ביחס להון רובד 1 (לאחר התאמות וניכויים בהתאם להוראות נב"ת 202) ולא ביחס להון הכולל.
- המגבלה הנ"ל המתייחסת לקבוצת לווים תעמוד על 15% במקום 25% ביחס להון.
- התאמה בין הניכויים המותרים בהתאם להוראות נב"ת 313 לניכויים המותרים לצורכי הלימות הון בהתאם להוראת נב"ת 203.

תחולה והוראות מעבר:

תחולת ההוראה הוא החל מה 1.1.2016. למרות האמור לעיל שהמגבלה תיבחן ביחס להון רובד 1, ישנה הקלה לפיה ניתן להוסיף את הון רובד 2 כפי שפורסם בדוחות הכספיים ל 31 בדצמבר 2015, כאשר תוספת זו תופחת בשיעורים שווים על פני 12 רבעונים עד לאיפוסה ביום 31 דצמבר 2018.

הוראת נב"ת - 454 – פירעון מוקדם של הלוואה שאינה הלוואה לדיור

ביום 21 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2472](#) בנושא פירעון מוקדם של הלוואות שאינן לדיור.

עיקרי העדכונים:

- הרחבת תחולת ההוראה על כל ההלוואות שצו הבנקאות אינו חל עליהן ושניתנה ליחידים ולעסקים שמחזור פעילותם אינו עולה על 10 מ"ש"ח (זאת בניגוד לעבר אז התחולה הייתה רק על הלוואות שניתנו לתקופה של לפחות שישה חודשים ושסכומן המקורי אינו עולה על 750 א"ש"ח).
- סכום מינימאלי לפירעון מוקדם הופחת מ 25% ל 10%.
- החלת הסעיף המתייחס לעמלת פירעון מוקדם גם על הלוואה בריבית משתנה.
- הנחיות לחישוב העמלות מפירעון מוקדם.
- שינויים בדף הסבר והודעה על פירעון מוקדם שיש לתת ללקוח.

תחולה:

1.4.2016

הוראת נב"ת 425 – דוחות שנתיים ללקוחות של תאגידים בנקאיים

ביום 21 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2471](#) בנושא דוחות שנתיים ללקוחות של תאגידים בנקאיים ובו מספר עדכונים.

עיקרי העדכונים:

- כאשר דוח שנתי עולה על 50 עמודים והלקוח אינו מנהל חשבון מקוון, ניתן לשלוח לו את הדו"ח באמצעי אלקטרוני מקובל.
- שינויים שונים בתוכן ובניסוח של הדוח השנתי.

תחולה:

דוחות שנתיים לשנת 2015.

הוראת נב"ת 423 – שירות מסלולים

ביום 21 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2474](#) בנושא שירות מסלולים.

עיקרי העדכונים:

- בעת פתיחת חשבון ע"י לקוח חדש יש למסור ללקוח תעריפון מצומצם של ניהול חשבון עו"ש וכן דף הסבר אודות "שירות מסלול" בו יפורטו המחירים והשירותים של המסלולים השונים
- על התאגיד הבנקאי לפעול לקבלת אישור מהלקוח על אופן חיוב חשבונו

- כאשר מדובר בלקוח קיים הרוצה להצטרף לאחד המסלולים על התאגיד הבנקאי לתת לו מידע אודות סכומי העמלות שנגבו ממנו במהלך הרבעון שקדם לרבעון בו ביקש הלקוח לשנות את המסלול
- יש לפרסם במקום בולט באתר האינטרנט לינק לדף הסבר אודות שירות מסלול
- במקביל – במכתב של המפקח נדרש מתאגיד בנקאי לשלוח הודעה לכל לקוח אשר שילם עמלה של 10 ₪ בכל אחד מהחודשים ינואר 2015 עד מאי 2015, או ששילם בסה"כ לכל הפחות 50 ₪ בגין השירותים פעולה ע"י פקיד או פעולה.

תחולה:

1.10.2015.

דירקטוריון ופונקציית הביקורת הפנימית

ביום 29 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2476](#) בנוגע לדירקטוריון ופונקציית ביקורת פנימית בתאגיד בנקאי (הוראות נב"ת 301 ו 307) הכולל מס' התאמות ותיקוני עריכה.

תחולה:

מיום פרסום החוזר.

כרטיסי חיוב

ביום 29 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2470](#) בדבר כרטיסי חיוב – עדכונים להוראת נב"ת 470. עיקר העדכונים רלוונטיים לנושא כרטיסי חיוב מידי שתאגידים בנקאיים יהיו חייבים להציע ללקוחות עד לסוף שנת 2016 (בהתאם [למכתב](#) המפקח מתאריך ה 29.06.2015). כמו כן ישנם עדכונים הרלוונטיים לאימוץ תקן EMV הבינ"ל לאבטחת כרטיסים.

עדכונים עיקריים:

- על מנת לעודד בתי עסק להעדיף עסקאות בכרטיסי חיוב מידי או נטען נקבעה בהוראה תקופה להעברת הכספים בין המנפיקים לסולקים ובין הסולקים לבתי עסק, כך שהיא תתבצע בסמוך ככל הניתן למועד ביצוע העסקה.
- קביעה כי לבדל חזותית את כרטיסי החיוב המידי והכרטיסים הנתענים משאר הכרטיסים לשם זיהוי.
- בכרטיסי חיוב מידי תוצג כל עסקה בדף חשבון עובר ושכ, בסמוך לאחר ביצועה, תוך סימון העסקה כפעולה שבוצעה בחיוב מידי, ציון תאריך ביצוע העסקה, שם הספק, וסכום העסקה.
- בדף הפירוט החודשי יינתן גילוי נפרד על עסקאות שבוצעו בכרטיסי החיוב המידי.
- אימוץ התקן מחייב מעבר לשימוש בכרטיסים חכמים (כרטיסי EMV) ושימוש במסופי תשלום בבתי עסק ובמכשירים למשיכת מזומן (ATM) התומכים ב-EMV (מסופים חכמים).

תחולה והוראות מעבר:

באופן כללי תחולת ההוראה ב 1.04.2016 למעט מס' סעיפים ספציפיים להם ניתן מועד תחילה שונה כמפורט שם. כרטיסי חיוב מידי שהונפקו לפני ה 1.04.2016 יוחלו בכרטיסים העונים על דרישות ההוראה עד ה 31.12.2016.

מדיניות תגמול

ביום 13 לאוגוסט 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2484](#) בדבר "מדיניות תגמול בתאגיד הבנקאי" (הוראת נב"ת 301A).

להלן עיקרי העדכונים:

- יתווסף סעיף עם דרישה המאפשרת לדרוש מעובד מרכזי שקיבל תגמול משתנה (למשל תגמול תלוי ביצועים – בונוסים וכדומה) להחזיר את התגמול. בהקשר זה על התאגיד הבנקאי לקבוע קריטריונים ברורים להפעלת התניית ההשבה, והם יכללו לכל הפחות מקרים כמו הפרת אמונים, הונאה, רשלנות חמורה וכו'. תקופת ההשבה תהיה עד 7 שנים ממועד ההענקה ותוארך בעוד 3 שנים כאשר מדובר בנושא משרה כהגדרתו בחוק החברות, כאשר בתוך תקופת ההשבה התאגיד הבנקאי פתח בחקירה פנימית או קיבל הודעה מרשות רגולטורית (כולל מרשות רגולטורית בחו"ל) שנפתחה חקירה, והתאגיד הבנקאי סבור שבחקירה עלול להתברר שהתקיימו הקריטריונים להשבה.
- יתווסף סעיף העוסק בתגמולו של יו"ר הדירקטוריון. בהתאם לסעיף יו"ר הדירקטוריון יקבל תגמול קבוע בלבד (שאינו תלוי ביצועים), גובה התגמול הקבוע יקבע ביחס לאופן התגמול של יתר חברי הדירקטוריון בתאגיד הבנקאי, ובהתחשב בגודלו של התאגיד הבנקאי ובמורכבות פעילויותיו וכן בהתחשב בהיקף המשרה.
- נושא משרה או עובד בתאגיד בנקאי יוכל לכהן בתפקיד בתאגיד מוחזק אך ורק אם לתפקידים בתאגיד המוחזק יש קשר ענייני חזק לתפקידים בתאגיד הבנקאי. כמו כן תאגיד בקבוצה בנקאית לא יישא בעלויות העסקתו של נושא משרה בכירה או עובד

תחולה והוראות מעבר

לגבי שני התיקונים הראשונים (תגמול משתנה ותגמול יו"ר):

- הסכם תגמול שאושר לאחר פרסום התיקון להוראה, לרבות הארכה או שינוי של הסכם קיים – התחולה תהיה מיידית. הסכם תגמול שאושר לפני מועד פרסום התיקון – תחולה לא יאוחר מ 31.12.2017.
- הדרישות לא יחולו על זכויות שנצברו לפני מועד פרסום התיקון.
- לגבי התיקון השלישי (נושא משרה ועובד בתאגיד אחר בקבוצה):
- תחולה – לא יאוחר מ 6 חודשים לאחר פרסום התיקון להוראה.

דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 לאוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2458](#) בדבר דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים. להלן עיקרי ההוראה:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי, בדרך כלל יש לייחס אליהן משקל סיכון של 2% (לעומת 0% לפני התיקון).
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. יש לחשב את דרישות ההון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA.
- כאשר התאגיד הבנקאי פועל כלקוח של חבר מסלקה אזי אם חבר המסלקה פועל כמתווך פיננסי או לחילופין אם העסקה היא מול צד נגדי מרכזי כשיר אך חבר מסלקה מבטיח את ביצועיו, אזי החשיפה תטופל כפי שמטופלת חשיפה של תאגיד בנקאי הפועל כחבר מסלקה אם מתקיימים התנאים המפורטים המתייחסים בעיקר לנושא הביטחונות.
- בכל מקרה בו התאגיד בנקאי (המשמש כלקוח) אינו מוגן מפני החשיפות (לא מתקיימים התנאים לעיל) אזי הוא ייחס משקל סיכון של 4% לחשיפותיו.

תחולה והוראות מעבר:

תחולת החוזר החל מה 1.7.2016. עד ליום 30.06.2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר.

עדכון קובץ שאלות ותשובות בנושא הלימות הון

ביום 24 לנובמבר 2015 פרסם הפיקוח [קובץ שו"ת מעודכן](#) בנוגע להלימות הון. מרבית העדכונים הנם בהמשך לעדכון ההוראה בנוגע לחשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים כמתואר לעיל. להלן עיקרי העדכונים:

- נקבע כי מניות בכורה לא יכללו בהון עצמי רובד 1 בגלל העדיפות שיש להן בחלוקת דיבידנד ומניות בכורה צוברות לא יכללו כלל בהון רובד 1 אלא בהון רובד 2.
- בפרק 8.3 שאלה 2 נקבע כי הסכם קיזוז שנחתם עם יחידים אינו נחשב ככשיר לצורך הפחתת סיכון אשראי. כעת עודכן כי החל מה 1.7.2016 האמור יחול גם על הסכמים עם לקוחות בבורסה.
- בפרק 8.3 שאלה 3 נקבע כי הסכם קיזוז דו צדדי בין תאגיד בנקאי ומוסד פיננסי צריך לעמוד בסטנדרטים של הסכמי ISDA. כעת נקבע כי דרישה זו אינה חלה על הסכמי קיזוז מול צדדים נגדיים מרכזיים.
- ביטחונות המופקדים בקרן סיכונים של הבורסה ובקרן סיכונים של מסקלת מעו"ף, בהתאם לקובץ השו"ת המקורי, ישוקללו ב 50% וב 100% בהתאמה. נקבע כי הוראה זו תחול עד 30.06.2016. החל מה 1.7.2016 יש לפעול בהתאם לאמור בסעיפים 120-125 בנספח ג' להוראה 203.
- נקבע כי ביטחון משתנה שהופקד אצל צד נגדי מרכזי כשיר, בקשר עם עסקאות בנגזרי OTC, נגזרים סחירים בבורסה או עסקאות מימון ני"ע עונה להגדרה של "חשיפות מחסר" ויטופל בהתאם לסעיפים 117-119 בנספח ג' להוראה 203.
- נקבע כי עד ה 30.6.16 אין צורך לחשב דרישות הון בגין CVA לעסקה עם לקוח המבקש לכתוב אופציית מעו"ף. החל מה 1.7.2016 יש צורך בחישוב דרישות הון בגין סיכון CVA פוטנציאלי.

פרק ד: הוראות חדשות עיקריות המתייחסות לדיווח לפיקוח שפורסמו במהלך שנת 2015

דוח חודשי על הלוואות לדיור (876) ודוח על הריבית (877)

ביום 11 לינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2452](#) ובו מס' עדכונים הנוגעים לדיווח לפיקוח אודות הלוואות לדיור ועל הריבית. להלן עיקרי העדכונים:

דוח 876:

- בלוח 01 יש להוסיף שורה 10 המתייחסת לאשראי שניתן לצורך פירעון של אשראי למטרת מגורים לפי מידת גבייה.
- בלוח 03 יש להוסיף טור 10 בו יש לדווח על ביצועים במהלך החודש בגין מיחזור הלוואות מוכוונות במסלול מהיר הפטורות מחישוב שיעור החזר מהכנסה, וזאת על פי הודעת המפקח.

דוח 877:

בלוח מס' 01 "אשראי שניתן במהלך החודש למטרת מגורים - מגזר צמוד מדד" ובלוח מס' 12 "אשראי שניתן במהלך החודש למטרת מגורים - לוח מסכמ", תתווסף שורה מס' 25 "ללא חישוב שיעור החזר מהכנסה". בשורה זו יש לדווח על אשראי שניתן במהלך החודש בגין מיחזור הלוואות מוכוונות במסלול מהיר הפטורות מחישוב שיעור החזר מהכנסה, וזאת על פי הודעת המפקח.

תחולה:

החל מהדיווח ליום 31.01.15

דוח אודות הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ביום 19 לינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2454](#) הכולל דרישה לדיווח רבעוני לפיקוח מספר 809A אודות הפרשה להפסדי אשראי.

הדיווח כולל 3 חלקים:

- חלק 1 - הפרשה כוללת להפסדי אשראי.
- חלק 2 - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי.
- חלק 3 - מידע נוסף.

תחולה:

החל מ 31.12.2014

דוח על ארגון מחדש של חוב בעייתי

ביום 28 לאפריל פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2463](#) בנושא דיווח מס' 811 לפיקוח על ארגון מחדש של חוב בעייתי. מדובר על דיווח חדש לפיקוח אשר תדווח בתדירות רבעונית. הדוח כולל 2 לוחות:

- לוח 01: חובות בעייתיים וסיכון אשראי חוץ מאזני בארגון מחדש שבוצעו בתקופת הדיווח
- לוח 02: חובות בעייתיים בארגון מחדש שבוצעו וכשלו

שתי הלוחות כוללים פרטים אודות הלווה/קבוצת לווים והחובות בגינם בוצע ארגון מחדש.

תחולה

החל מה 30.09.2015

דיווח על אנשים קשורים

ביום 14 למאי 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2464](#) בנושא דיווח על אנשים הקשורים. החוזר כולל עדכונים שונים בדיווח לפיקוח אודות עסקאות עם אנשים קשורים בעקבות עדכון הוראת נב"ת 312.

תחולה:

החל מה 30.06.2015.

דוח על סיכון ריבית

ביום 14 למאי 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2465](#) ובו דרישה לדיווח רבעוני של תאגידים בישראל לפיקוח על הבנקים בנושא סיכון ריבית, הדיווח יהיה על בסיס מאוחד.

מבנה הדוח:

- חלק א - חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים, לא מהוון וללא הנחות (לוחות 01 - 04).
- חלק ב - חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - שווי הוגן (לוחות 05-08).
- חלק ג - השפעת שינויים תאורטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים (לוח 09).
השפעת שינויים תאורטיים בשיעורי הריבית על הכנסות מריבית ושאין מריבית (לוח 10).
- חלק ד - פירוט ההנחות ששימשו את התאגיד הבנקאי לצורך חישוב השווי ההוגן או משך חיים ממוצע אפקטיבי של סך הנכסים או של סך ההתחייבויות.

תחולה:

החל מהדיווח ליום 30.06.2016.

חוזר 2468 – הוראות הדיווח לפיקוח

ביום 17 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2468](#) ובו מספר עדכונים הנוגעים לדיווחים לפיקוח, להלן העדכונים העיקריים:

- הוראה 809A – הפרשה להפסדי אשראי – עדכון הדיווח בהתאם לעדכון בחוזר 2419 בנוגע לענפי משק. **תחולה מיום פרסום החוזר.**
- הוראה 821 – מאזן חודשי – תוספת עמודה ללוח 07 לאחר עמודה 5 "מזה פעילות בחו"ל" לצורך הבחנה בין פעילות תושבי ישראל ותושבי חו"ל. **תחולה מיום 31.07.2015.**
- הוראה 823 דוח על אשראי ופיקדונות – קיצור מועד הגשת הדוח ל 10 ימי עסקים מתום חודש הדיווח. **תחולה מיום 1.1.2016.**
- הוראה 827 – סיכון מזילות – עדכון מבנה הדיווח. **תחולה מיום פרסום החוזר.**
- הוראה 832 – דוח רווח והפסד- עדכון הדיווח בעקבות עדכון מבנה הדיווח לציבור. **תחולה מיום פרסום החוזר.**

דוח על שלוחות חו"ל

ביום 17 ליוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2475](#) בנושא דוח על שלוחות מחוץ לישראל. להלן עיקרי העדכונים:

- התאמת מתכונת הדיווח להוראות הדיווח לציבור.

- דרישה לדיווח שנתי של תאגיד בנקאי על השלוחות הבנקאיות מחוץ לישראל.
- פירוט תנאים הנדרשים לדיווח מקוצר.
- עדכון מועדי הגשת הדיווחים.

תחולה:

החל ממועד פרסום החוזר.

דוח רבעוני על סיכון אשראי של אנשים פרטיים

ביום 09 ליולי 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2478](#) ובו דרישה לדיווח מס' 836 לפיקוח, אודות סיכון אשראי של אנשים פרטיים. הדיווח יינתן בתדירות רבעונית. הדוח מורכב מ 3 לוחות:

- לוח 01 - התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים לפי קטגוריות - פעילות בישראל.
- לוח 02 - התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר) לפי קטגוריות ולפי דרוג האשראי - פעילות בישראל.
- לוח 03 - התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר) לפי גובה הכנסה ולפי תיק נכסים פיננסי - פעילות בישראל.

תחולה:

החל מה 30.06.2016

טיפול בתלונות הציבור

ביום 02 לאוגוסט 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2483](#) ובו דרישה לדיווח מס' 826 אודות הטיפול בתלונות הציבור. הדיווח יינתן בתדירות חצי שנתי. הדוח יכלול שני חלקים:

- לוח 01 - פירוט פניות ותלונות אשר טופלו על ידי נציב תלונות הציבור והטיפול בהן הסתיים.
- דוח על ליקויים מהותיים ואופן הטיפול בהם.

תחולה:

החל מה 31.12.2015

דוח מאזן חודשי

ביום 22 לאוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2487](#) ובו מס' עדכונים הנוגעים לדיווח המאזן החודשי לפיקוח על הבנקים. עיקר השינוי מתייחס לדרישה להפריד את האשראי לדיר ולהציגו בנפרד בהתאם למפורט בחוזר.

תחולה:

החל מהדוח ליום 30.09.15

חוזר 2488 - הוראות הדיווח לפיקוח

ביום 19 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים את [חוזר 2488](#) הכולל ביטולים, עדכונים וצמצומים הנוגעים לדיווח לפיקוח. תחולת ההוראה משתנה בין ההוראות השונות כמפורט בחוזר.

פרק ה: פרסומים נוספים של הפיקוח על הבנקים

הנפקת אג"ח עם מנגנון לספיגת הפסדים (COCO)

ביום 18 לנובמבר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים [מכתב](#) ובו עדכון על כך שהפיקוח על הבנקים אישר לראשונה לתאגיד בנקאי בישראל (בנק מזרחי טפחות) להנפיק אג"ח עם מנגנון לספיגת הפסדים בדומה למקובל בעולם. להלן עיקרי ההנחיות:

- האג"ח יונפקו בהנפקה פרטית.
- במקרה שיחס הון הליבה של התאגיד הבנקאי ירד מתחת סף מינימום של 5%, או במקרה של הוראה מיוחדת מהפיקוח מחשש ליציבות התאגיד הבנקאי, אזי תתבצע מחיקה מלאה או חלקית של החוב.
- אג"ח אלו יוכרו כהון רובד שני של התאגיד הבנקאי.

התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל

ביום 12 לינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים [מכתב](#) בנוגע להתייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, להלן תמצית עיקרי המכתב:

- דרישה כי דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. התכנית תקבע פעולות ספציפיות לחמש שנים הבאות וכן עקרונות התייעלות לטווח ארוך יותר
- תכנית ההתייעלות תכלול יעדי ביניים מוגדרים היטב, בתדירות לפחות שנתיים, ואמצעי מעקב ופיקוח של הדירקטוריון אחר העמידה בתכנית וביעדי הביניים
- על מנת לעודד את יישום תכנית ההתייעלות, הפיקוח יאשר לתאגיד הבנקאי הקלות בנושא הלימות ההון בכפוף לעמידה במספר התנאים המפורטים במכתב. ההקלה תהיה בגובה השפעת הקיטון הצפוי במועד אישור התכנית בהון הרגולטורי בגין העלויות המוגדרות, הדחיה תהיה לתקופת זמן של חמש שנים ותיפרס בקו ישר

תוקף המכתב

ההקלות יחולו על תכניות התייעלות שיאושרו החל ממועד פרסום המכתב (12 בינואר 2016) ועד 31 בדצמבר 2016.

חלק ב: עדכוני תקינה ורגולציה גלובליים

פרק א: פרסומי וועדת באזל

המלצות לשינויים המתייחסים לחישוב יחס הלימות הון

בחודשים אוקטובר ודצמבר 2014 פרסמה וועדת (להלן "הוועדה") באזל טיוטות לדיון אודות המלצות לשינויים במספר נושאים המתייחסים בעיקר ליחס הלימות הון (באזל IV). המטרה העיקרית של ההמלצות היא התאמת אופן חישוב דרישות ההון בגין הסיכונים השונים למציאות הכלכלית העדכנית וכן צמצום הפערים בין הגישה הסטנדרטית וגישת הדירוגים הפנימיים בהתייחס לסיכון אשראי. הנושאים העיקריים שנידונו:

- **רצפות הון** - שינויים בדרישות ההון המינימאליות לפי הגישה הסטנדרטית, לרבות המלצה לדרישות הון מינימאליות בגין כל סיכון בנפרד בנוסף לדרישת הון מינימאלית כוללת לכלל הסיכונים כפי שנהוג כיום. בהמשך **פרסמה** הוועדה את התגובות שהתקבלו לגבי מסמך זה.
  - **סיכון תפעולי** – גישה סטנדרטית חדשה לחישוב נכסי סיכון בגין סיכונים תפעוליים המבוססת על מודל (Business) BI indicator) ולא על מודל (Gross income) GI) כפי שנהוג כיום. בהמשך **פרסמה** הוועדה את התגובות שהתקבלו לגבי מסמך מייעץ זה.
  - **איגוח** - עדכונים באופן חישוב נכסי הסיכון.
  - **סיכון ריבית** - הערות ועדכונים בנושא סיכון ריבית בתיק למסחר. בהמשך **פרסמה** הוועדה את התגובות שהתקבלו למסמך זה.
  - **סיכון אשראי** - שינויים באופן חישוב נכסי סיכון אשראי בהתאם לגישה הסטנדרטית, כאשר עיקר השינוי הוא בעובדה שמשקלי הסיכון אשר ישמשו לשיקול החשיפה יהיו מבוססים על פרמטרים פנימיים של הצד הנגדי אליו קיימת חשיפה ולא על דירוג אשראי חיצוני כפי שנהוג כיום. בהמשך **פרסמה** וועדת באזל את התגובות שהתקבלו לגבי המסמך המייעץ של ההמלצות לשינוי בסיכון האשראי לפי הגישה הסטנדרטית.
- בעקבות ההערות שהתקבלו, ביום 10 לדצמבר 2015 פרסמה וועדת באזל **מסמך מייעץ שני** עם תיקונים ושינויים ביחס למסמך המייעץ הראשון.

לסיכום השינויים המומלצים בשני המסמכים ראה נספח ב לחוזר זה.

שינויים בדרישות הגילוי במסגרת נדבך 3

ביום 28 לינואר 2015 פרסמה וועדת באזל **סטנדרט חדש** העוסק בדרישות הגילוי במסגרת נדבך 3. מטרת הפרסום היא לקבוע סטנדרט דיווח זהה לתאגידיים בנקאים, על מנת לשפר את יכולת ההשוואה. השינוי המשמעותי הוא קביעת מתכונת גילוי כמותית כולל הגדרות, כאשר בחלק מהמקרים מדובר בפורמט קבוע של מתכונת גילוי. תחולת הפרסום החדש – סוף שנת 2016.

סיכון ריבית בתיק הבנקאי

ביום 08 ליוני 2015 פרסמה וועדת באזל [מסמך מייעץ](#) בנושא סיכון הריבית בתיק הבנקאי. במסמך מוצעות שתי חלופות לחישוב סיכון ריבית בתיק הבנקאי, האחת מבוססת על נדבך 1 (הקצאת הון) והשנייה מבוססת על הנדבך השני. בהתאם לגישה הראשונה היקף הקצאת ההון יקבע על פי טבלה המביאה בחשבון את השפעת החשיפה לסיכון ריבית כפי שהיא נמדדת בגישת הרווחים (NII) וגישת השווי הכלכלי (EVE). בהתאם לגישה השנייה הקצאת ההון תהיה על פי קריטריונים מעודכנים להערכת איכות ניהול הסיכון והבקורות.

הסיבות להמלצות:

- מניעת אפשרות לביצוע "ארביטרז' רגולטורי" בין התיק למסחר והתיק הבנקאי (לאור דרישות ההון המעודכנות כנגד התיק למסחר החל מבאזל 2.5 ועד טיוטה שפורסמה לאחרונה בנושא).
- יצירת סטנדרט אחיד בין מדינות שונות ביחס לטיפול והקצאת ההון בגין התיק הבנקאי (במיוחד לאור ההבדלים הקיימים בכללי החשבונאות המנחים כיצד לסווג נכס/התחייבות לתיק למסחר או לתיק הבנקאי).
- עדכון מסגרת ניהול הסיכון והקצאת ההון לאור שינויים בסביבה העסקית אשר משפיעים על חשיפת הריבית בתיק הבנקאי (וסביבת ריבית נמוכה בפרט).

הערות על המסמך ניתן היה לשלוח לוועדה עד ה-11.09.2015. וועדת באזל [פרסמה](#) את ההערות והתגובות למסמך ההמלצות.

גילוי על יחס מימון יציב (NSFR)

ביום 22 ליוני 2015 פרסמה וועדת באזל [מסמך](#) הכולל דרישות גילוי בנוגע ליחס מימון יציב. מטרת דרישות הגילוי לשפר את השקיפות של דרישות מימון רגולטוריות, לחזק את עקרונות ניהול סיכונים נזילות לחזק את משמעת השוק ולהפחית את חוסר הוודאות בשווקים. בדומה למתכונת הגילוי אודות יחס כיסוי נזילות (LCR) יידרש מתאגידים בנקאיים לתת גילוי אודות יחס מימון יציב בתבנית אחידה. המסמך כולל פרטים אודות מתכונת גילוי זו.

תחולה:

תאגידים בנקאיים יידרשו לעמוד במתכונת גילוי זו החל מה-1.1.2018 (לאחר תיקוף על ידי המפקחים על הבנקים).

סיכון אשראי וחשבונאות של הפסדי אשראי

ביום 18 לדצמבר 2015 פרסמה וועדת באזל [הוראה מעודכנת](#) בנושא סיכונים אשראי וחשבונאות של הפסדי אשראי. עדכון ההוראה היא כתוצאה מהמגמה של תקני החשבונאות לעבור לגישת ECL (Expected Credit Loss) לצורך חישוב הפסדי אשראי, כלומר, התבססות על צפי עתידי להפסדי אשראי ולא על סמך נתונים היסטוריים, המסמך הוא מסמך משלים לתקני החשבונאות בנושא. במסמך נקבעו 11 עקרונות רובם נוגעים לתאגידים הבנקאיים וחלקם לפיקוח על הבנקים. דוגמאות לעקרונות שנקבעו:

- הדירקטוריון והנהלה הראשית של תאגיד בנקאי אחראיים לוודא כי לתאגיד הבנקאי קיימים נהלים מתאימים לסיכון אשראי, לרבות מערכת אפקטיבית של בקרה פנימית, על מנת לוודא כי הפרשות להפסדי אשראי הינן נאותות בהתאם לכללי חשבונאות והוראות רגולציה.
- על תאגיד בנקאי לקבוע מתודולוגיות העוסקות במדיניות, נהלים ובקורות להערכת ומדידת סיכונים אשראי. גובה הפרשות להפסדי אשראי יהיה מבוסס על מתודולוגיות אלו.
- לתאגיד בנקאי צריך להיות תהליך של דירוג אשראי הולם לחשיפות אשראי קבוצתיות בעלי מאפיינים דומים.
- הסכום של הפרשות להפסדי אשראי של תאגיד בנקאי צריכים להיות תואמים את מטרות המסגרת החשבונאות שבתחולה, ללא קשר עם מדובר בהפרשות פרטניות או קבוצתיות.

- לתאגיד בנקאי צריכים להיות מדיניות ונהלים לצורך התאמה ותיקוף של מודלים המשמשים להערכת הפסדי אשראי צפויים.

פרק ב : עדכוני תקינה מארה"ב שלהם השפעה פוטנציאלית על תאגידים בנקאיים בישראל:

- מיסים על הכנסה – נושא 740 בקודיפיקציה: ביום 20 לנובמבר 2015 פרסם ה FASB [מסמך](#) הקובע כי יש להציג את כל המיסים הנדחים בדוחות הכספיים כנכסים לא שוטפים (זהה למקובל היום לפי התקינה הבינ"ל) ולא לבצע הבחנה בין נכסים שוטפים ולא שוטפים כפי שנהוג היום. תחולת ההוראה – חברות ציבוריות החל מהדוחות הכספיים של תקופה המתחילה לאחר 15.12.16 ואילו חברות פרטיות החל מהדוחות הכספיים של תקופה המתחילה לאחר ה 15.12.17.
- הכנסה מחוזים עם לקוחות – נושא 606 בקודיפיקציה: ביום 30 לספטמבר 2015 פרסם ה FASB [טייטה](#) לדין בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. הטייטה אינה משנה את עקרונות הליבה שנקבעו בנושא 606, אלא מתייחסת לנושאים ספציפיים בהם נדרש שיפור בנושא הכללי של הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות. בטייטה נידונו בין השאר נושאים כמו: קריטריון יכולת הגביה הנדרש כתנאי לצורך הכרה בהכנסה והטיפול החשבונאי בחוזים שאינם עומדים בתנאי, הצגת מיסי רכישה ומיסים דומים הנגבים מן הלקוחות, תמורה שאינה במזומן, חוזי מעבר ועוד. תגובות לטייטה נתנו עד 16.11.15.
- עלויות הנפקת חוב – תת נושא 835-30 בקודיפיקציה: ביום 7 לאפריל 2015 פרסם ה FASB [מסמך עדכון](#) בנושא עלויות הנפקת חוב בהתאם לעדכון, עלויות הנפקת חוב יוכרו במאזן כהפחתה של ההתחייבות ולא כנכס נדחה כפי שהוצג עד היום. הפחתת העלויות תוצג במסגרת הוצאות ריבית.
- בהקשר זה, ביום 16 לאוגוסט 2015 פרסם ה FASB [מסמך](#) בנושא הצגה ומדידה עוקבת של עלויות הנפקת חוב הקשורים להסדרי קווי אשראי, בהתאם למסמך ישות תוכל להציג עלויות הקשורות להסדרי קווי אשראי כנכס נדחה.
- עלויות מחשוב ענן – תת נושא 40-350 בקודיפיקציה: באפריל 2015 פרסם ה FASB [מסמך עדכון](#) בנושא חשבונאות הנוגעות לעלויות מחשוב ענן. בהתאם לעדכון, על לקוח של הסדר מחשוב ענן לקבוע האם ההסכם של מחשוב הענן כולל בתוכו רישיון תוכנה. במידה וכן, על הלקוח לטפל בעלויות המתייחסות לרישיון התוכנה באופן עקבי לטיפול החשבונאי בשאר רישיונות תוכנה בהתאם לתת נושא 40-350. במידה וההסכם אינו כולל רישיון תוכנה, ההסכם יטופל על ידי הלקוח כהסכם שירות. הסכם ייחשב כהסכם הכולל רישיון תוכנה כאשר מתקיימים שני התנאים הבאים: א. ללקוח יש זכות חוזית לקבל לידי את התוכנה בכל עת ללא קנס כספי משמעותי. ב. הלקוח יכול לעשות שימוש בתוכנה בחומרה שלו או אצל ספק חומרה אחר.

פרק ג: פרויקטים של ה FASB שלהם השפעה פוטנציאלית על תאגידים בנקאיים בישראל

מודל ה ECEL להכרה בירידת ערך של נכסים פיננסיים

בימים אלו ה FASB מצוי בשלבים אחרונים של [פרויקט](#) שמטרתו שינוי התקינה המתייחסת לירידת ערך של מכשירים פיננסיים. השינוי המשמעותי בהוראה החדשה הוא מדידת ירידת ערך של מכשירי חוב בהתבסס על האומדן הנוכחי של הפסדי האשראי הצפויים אשר מתקבל באמצעות חישוב תזרימי המזומנים החוזיים הצפויים להתקבל. זאת בניגוד לתקינה הנוכחית לפיה ירידת הערך תתבסס על אירועים שהתרחשו ולא על תזרימי המזומנים הצפויים.

הצגה ומדידה של מכשירים פיננסיים

בימים אלו ה FASB עוסק בהשלמת [פרויקט](#) תיקונים להוראות המתייחסות לסינוג ומדידה של מכשירים פיננסיים. התיקונים העיקריים מתייחסים לנושאים כגון: טיפול חשבונאי בהשקעות הוניות (שאינן מטופלות לפי שיטת השווי המאזני ושאינן מאוחדות בדוחות הכספיים), ירידת ערך של השקעות הוניות, דרישות גילוי ועוד. הצפי לפרסום התקן החדש הוא עד סוף שנת 2015. ויישומו הוא החל מ 15 לדצמבר 2017 עבור חברות ציבוריות והחל מ 15 לדצמבר 2018 עבור גופים אחרים.

גידור חשבונאי

כחלק [מפרויקט](#) של ה FASB בנושא גידורים חשבונאיים, במהלך שנת 2015 התקיימו מספר מפגשים בנושא. להלן תמצית עיקרי ההחלטות שהתקבלו בשלב זה:

- גידור תזרים מזומנים - לפי כללי החשבונאות הנוכחיים, ישויות חייבות להכיר באופן מיידי ברווח הנקי בחלק של השינוי בשווי ההוגן של המכשיר המגדר שלא נכלל בהערכה של אפקטיביות גידור בגידור תזרים מזומנים. עם זאת, ישויות תידרשנה להציג סכומים שהוכרו באותו הסעיף בדוח הרווח והפסד, היכן שהשפעת הרווח של הפריט המגודר מוצגת.
- ישות תוכל לבחור אם להשתמש בתזרים המזומנים המיוחס לשיעור ריבית העוגן או בסך תזרימי המזומנים של הקופונים, בחישוב השינוי בשווי ההוגן של הרכיב המגודר המיוחס לסיכון שיעור הריבית בגידור שווי ההוגן של סיכון שיעור ריבית העוגן. למרות זאת, אם שיעור הריבית האפקטיבית של המכשיר הפיננסי נמוך משיעור ריבית העוגן בתאריך ייעוד הגידור, הישות תידרש להשתמש בסך תזרימי המזומנים של הקופונים.

חלק ג: "נספחים"

נספח א: הבדלים עיקריים בין התקינה הבינ"ל והתקינה בארה"ב (US GAAP) במספר נושאים

במהלך שנת 2015 פרסם המפקח דרישה לאמץ את התקינה בארה"ב במספר נושאים שעד היום תאגידיים בנקאיים נדרשו לאמץ לגבם את התקינה הבינ"ל (צירוף עסקים, איחוד דוחות, השקעות בכלולות, נכסים בלתי מוחשיים ומיסים על הכנסה). מכיוון שבהוראות המפקח אין פירוט להבדלים בין התקינות בנספח זה מוצגים ההבדלים העיקריים בין התקינות באותם נושאים. יצוין כי מדובר בהבדלים עיקריים כלליים ולא כולם רלוונטיים בהכרח לתאגידיים בנקאיים בישראל.

צירופי עסקים ואיחוד דוחות:

נושא	תקינה בינ"ל	תקינה בארה"ב
הכרה בזכויות שאינן מקנות שליטה	לפי שווי הוגן או לפי שווי הוגן של נכסים מזוהים נטו	לפי שווי הוגן
נכסים תלויים	לא יוכרו כלל	יוכרו בהתקיים מספר תנאים
מדידה עוקבת של התחייבויות תלויות	לפי הגבוה מבין ש"ה ליום ההכרה ובין גובה ההתחייבות בהתאם להוראות IAS 37.	אין הנחיה ספציפית, עם זאת יש לפתח שיטה עקבית ורציונאלית למדידה.
חשבונאות Push - Down	בהתאם לכללי החשבונאות בארה"ב, במקרה שחברה אם רוכשת חברה בת יכולה חברת הבת עצמה לשערך את נכסיה והתחייבויותיה לפי ש"ה (לא רק האם הרוכשת משערכת בדוחות המאוחדים אלא גם חברה הבת עצמה). בהתאם להוראה החדשה של המפקח, אם נדרש לעשות זאת על פי כללי החשבונאות בארה"ב, התאגידי הבנקאי יעשה זאת, אך עליו לפנות לפיקוח על הבנקים לצורך הנחיה	
בנוסף קיימים הבדלים נוספים הנובעים מן הפערים בתקינה הנוגעת לנכס או להתחייבות הספציפיים, כמו למשל מיסים נדחים, תשלום מבוסס מניות ועוד.		

השקעות בחברות כלולות:

נושא	תקינה בינ"ל	תקינה בארה"ב
השקעה מוחזקת למכירה	ההשקעה תוצג לפי הנמוך בין ש"ה בניכוי עלויות מכירה ובין העלות בספרים נכון ליום סיווג ההשקעה כמוחזקת למכירה.	המחזיקה תיישם את שיטת השווי המאזני עד לאיבוד השפעה מהותית.
יישום מדיניות שונה של מחזיקה וכלולה	על החברה המחזיקה לבצע התאמות לדוחות הכספיים של החברה הכלולה על מנת להתאים אותם למדיניות החשבונאית של החברה המחזיקה.	כל עוד המדיניות החשבונאית הן של המחזיקה והן של הכלולה הינן מקובלות, אין צורך לבצע התאמות. חשוב לציין בהקשר זה כי מדובר רק על מצב ששתי החברות מיישמות את התקינה האמריקאית, עם זאת בהוראות המעבר של המפקח על הבנקים נקבעה הקלה לפיה בשנים 2016 ו 2017, כאשר מדובר בחברה כלולה ריאלית המיישמת תקינה בינ"ל לא יהיה צורך לבצע התאמה.
פערים בתאריכי הדיווח של מחזיקה וכלולה	תאריך הדיווח של המחזיקה והכלולה צריך להיות זהה אלא אם כן זה בלתי אפשרי ואז הפער בין תאריכי הדיווח לא יעלה על 3 חודשים. בכל מקרה כאשר תאריכי הדיווח שונים המשקיעה חייבת לתת גילוי בדוחותיה לעסקאות משמעותיות שבוצעו בתקופת הפער.	פער תאריכי הדיווח בדרך כלל לא יעלה על 3 חודשים, יש לתת ביטוי לאירועים משמעותיים שאירעו בתקופת הפער או באמצעות גילוי או בדרך אחרת.
ירידת ערך של ההשקעה בכללותה	על המשקיע לשקול אם קיימים סימנים לירידת ערך (בהתאם לקריטריונים ב IAS 39). כאשר זוהו סימנים כאלו יש להכיר בירידת ערך אשר תהיה הפער בין השווי בספרים (שווי מאזני) ובין סכום בר	ירידת ערך תוכר רק כאשר היא נושאת אופי שאינו זמני, היא תימדד כהפרש בין שווי הוגן ובין הערך

בספרים, ירידת ערך לא תבוטל בתקופות העוקבות.	השבה, בהתאם להוראות IAS 36. כאשר ישנה עליה בסכום בר ההשבה, עליית הערך (ביטול ירידת הערך) תוכר בתקופות הבאות.	
ניתן להמשיך להכיר בהפסדים כאשר צפויים רווחים בתקופות הקרובות.	לאחר איפוס ההשקעה יש להפסיק להכיר בהפסדים (אלא אם כן יש חוב מובטח משפטית כלפי המשקיעה).	הכרה בהפסדים לאחר איפוס ההשקעה
נדרש יישום למפרע, כך שאם למשל חברה א החזיקה 10% מחברה ובשנה לאחר מכן רכשה 10% נוספים, במספרי השוואה של השנה הראשונה יש להציג את ההשקעה, רווחים וכו' לפי שיטת השווי המאזני לגבי 10% (רווחי אקוויטי למשל בגובה 10% מרווחי הכלולה).	יישום שיטת השווי המאזני מתבצעת מרגע רכישת השפעה מהותית ואין דרישה ליישום למפרע.	מעבר מעלות לגישת השווי המאזני
יש לתת גילוי מעבר לנדרש בתקינה הבינ"ל לגבי ניירות ערך המיזמים ואופציות של הכלולה אשר מימוש עתידי שלהם עשוי להשפיע באופן מהותי על רווחי האקוויטי של המחזיקה.	יש לתת גילוי על הנושאים הבאים שאינם נדרשים לפי התקינה האמריקאית: <ul style="list-style-type: none"> הסיבות לקיומה או קיומה של השפעה מהותית בעת החזקה של פחות מ 20% או יותר מ 20% בהתאמה. פערים במועדי הדיווח והסיבות לפערים. הגבלות שיש על הכלולה בנוגע לתשלומי דיבידנד או לפירעון הלוואות 	גילוי

נכסים בלתי מוחשיים:

נושא	תקינה בינ"ל	תקינה בארה"ב
נכס בלתי מוחשי מפיתוח עצמי	באופן כללי ישנה חלוקה בין שלב המחקר והפיתוח, כאשר בשלב המחקר העלויות יוכרו כהוצאה ואילו בשלב המחקר ניתן להוון את העלויות כנכס כאשר הישות מוכיחה כי מתקיימים מס' תנאים (היתכנות טכנית להשלמה, יש כוונה להשלים את הפיתוח, להשתמש בנכס או למכור אותו, האופן בו יופקו הטבות כלכליות, אומדן של העלויות ועוד).	באופן כללי עלויות מהוונות כנכס אלא אם כן מדובר בנכס שלא ניתן לזיהוי באופן ספציפי, או שיש לו אורך חיים בלתי מוגדר, או שהוא חלק אינטגרלי מכלל הפעילות, במקרים כאלו הם יוכרו כהוצאה. ישנם חריגים כמו למשל עלויות פיתוח תוכנה למכירה או לשימוש עצמי אשר מהוונות כנכס משלב ההיתכנות הטכנולוגית (עד הזמינות למכירה כאשר מדובר על תוכנה המיועדת למכירה).
שיעור נכסים בלתי מוחשיים	נכסים בלתי מוחשיים יכולים להיות מטופלים לפי מודל העלות או לפי מודל השערור (אמנם רק במקרים נדירים בהם יש שוק פעיל ומחיר מצוטט)	נכסים בלתי מוחשיים יוכרו לפי עלות היסטורית בניכוי פחת שנצבר, לא ניתן להכיר בנכס בלתי מוחשי לפי מודל השערור.
עלויות פרסום	מוכרות בעת התהוותן אלא אם כן הישות טרם קיבלה גישה לסחורות או לשירותים (הוצאות מראש).	מוכרות או בעת התהוותן או בעת תחילת הפרסום למעט חריגים.
רמה של בדיקת ירידת ערך מוניטין	יש לבחון ירידת ערך ביחס ליחידה מניבת מזומנים ברמה הנמוכה ביותר שבה קיים מעקב לצורכי הנהלה (אשר אינה יכולה להיות גדולה ממגזר פעילות מדווח)	יש לבחון את ירידת הערך לפחות ביחס למגזר דיווח או לרמה מתחת (רכיב של מגזר פעילות שיש לו מידע פיננסי זמין בנפרד)
בדיקת ירידת ערך מוניטין	יש להשוות את סכום בר השבה של יחידה מניבת מזומנים לערך בספרים, כאשר סכום בר השבה נמוך יותר מהערך בספרים ההפסד מירידת ערך יוקצה לנכסי היחידה בסדר הבא: שלב 1 - יש להפחית את הערך של המוניטין שהוקצה ליחידה עד לאיפוסה. שלב 2 - יש להקצות לנכסים המזוהים של היחידה עם מגבלות שנכס ספציפי לא יכול לרדת מתחת לסב"ה הספציפי שלו או מתחת ל 0.	ניתן לבדוק את ירידת הערך בשני שלבים: שלב 1 - יש לבדוק האם השווי הוגן של יחידת הדיווח נמוכה יותר מהערך בספרים כולל מוניטין. אם השווי הוגן נמוך יותר יש להמשיך לשלב 2, אם השווי הוגן אינו נמוך יותר אין צורך לבחון את ירידת הערך של המוניטין. שלב 2 - יש להקצות את השווי הוגן של יחידת הדיווח לנכסים והתחייבויות (בין אלו המזוהים ובין אלו שאינם מזוהים) ולאחר מכן יש להשוות את שווי המוניטין לאחר הקצאה לערך בספרים וההפרש יוכר כירידת ערך. במילים אחרות מתייחסים כאילו יש כאן צירוף עסקים חדש כך שלוקחים כל נכס לפי הש"ה שלו ואז בודקים אם יש ירידת ערך במוניטין.

מיסים על הכנסה:

נושא	תקינה בינ"ל	תקינה בארה"ב
סיווג למסים נדחים לשוטף ולא שוטף	כל המסים הנדחים מסווגים כלא שוטפים – לא נעשית הבחנה בין שוטף ולא שוטף (IAS 1 סעיף 56).	נעשית הבחנה בין שוטף ולא שוטף או בהתאם לנכס/התחייבות על בסיסו נוצרו המיסים הנדחים או בהתאם להיפוך הצפוי של המס.
הכרה בנכסי מיסים נדחים	מוכרים רק אם יותר סביר מאשר לא שהמיסים הנדחים יוכרו.	מכירים במלוא הסכום "ברוטו" ולאחר מכן מבצעים הפרשה בהתאם לסבירות אי מימוש נכס המס (more likely than not), דהיינו לסבירות מעל ל – 50%).
שיעור מס ליצירת מיסים נדחים	יצירת מיסים נדחים בהתאם לשיעור המס הצפוי במועד ההיפוך, בהתאם לשיעור מס שאושרו או שצפויים להיות מאושרים בחקיקה בסבירות גבוהה.	יצירת מיסים נדחים בהתאם לשיעורי מס שאושרו בפועל, בהתאם למועד ההיפוך הצפוי.
פוזיציות מס לא וודאיות	אין התייחסות ספציפית לנושא זה. יש לפעול בהתאם להוראות IAS 37.	ע"פ התקינה האמריקאית, בחינת נכס מס על פוזיציות שאינן וודאיות תבוצע בשני שלבים: א. הכרה בנכס המס - אין באפשרותה של ישות להכיר בדוחותיה הכספיים בנכס מס אלא אם כן, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) שניתן יהיה להכיר בנכס המס ככזה ע"י רשויות המס. בהתאם לכך, על הישות להעריך שפוזיציות המס תעמוד בקריטריונים הבאים: 1. תאושר ע"י רשויות המס. 2. תאושר ע"י בית משפט. אם לא קיימת עמידה בקריטריונים, לא ניתן להכיר בנכס מס, אף אם הישות מאמינה כי לפחות חלק מנכס המס יוכר. ב. מדידה – פוזיציות מס שעומדת בתנאי של more likely than not, תמדוד את נכס המס בסכום המקסימלי אותו היא צופה שיוכר.
מיסים נדחים הנובעים מעסקאות בין חברתיות.	יש להכיר במיסים נדחים בסכום ההפרש בין הנכס כפי שמוכר בספרי הקונה (עלות של החברה הקונה) ובין הסכום המוכר בספרי המאחד (עלות של המוכרת) על פי שיעור המס של החברה המוכרת.	המיסים יוכרו רק בעת מכירה לחיצוניים או גריעה של הנכס ולא יוכרו מיסים נדחים בעת המכירה. במילים אחרות אין ליצור מיסים נדחים על ההפרש בין העלות בספרי הקונה והעלות בספרי המאחד. ביטול השפעת המס של העסקה הפנימית תהיה בהתאם לשיעור המס שחל על החברה המוכרת.
מיסים נדחים הנובעים מתרגום נכסים או התחייבויות לא פיננסיות ממטבע מקומי למטבע פעילות	ניתן להכיר במיסים נדחים הנובעים מתרגום ממטבע מקומי למטבע פעילות.	אין להכיר במיסים נדחים הנובעים מתרגום ממטבע מקומי למטבע פעילות.
חריגים ליצירת מיסים נדחים	אין ליצור מיסים נדחים על הפרשים הנובעים מההכרה הראשונית בנכס כאשר אין מדובר בצירוף עסקים ואין השפעה על רווח והפסד.	אין התייחסות מיוחדת למקרה כזה.
ניכויים מיוחדים (ניכויים מיוחדים היוצרים הטבות מס תחת רשות מס מסוימת)	אין התייחסות ספציפית.	לא ניתן לקזז התחייבויות מיסים נדחים כנגד נכס מס בגין הטבות מס מיוחדות. ניתן להכיר בנכס מס רק בשנה שימומש. עם זאת ישמש בקביעת שיעור מס ממוצע על פיו יוצרים מיסים נדחים.
מיסים נדחים בגין תשלום מבוסס מניות	מוכר לפי הערך הפנימי (הפרש בין שווי המניה לתוספת המימוש).	מוכר לפי גובה ההוצאות שהוכרו בספרים (שמבוססות על השווי ליום ההענקה).
שינויים במיסים נדחים (גון כתוצאה משינוי כגון)	הרווח או ההפסד מהשינוי יוכרו במסגרת ההון עצמי.	שינויים בדרך כלל לא יוכרו במסגרת ההון.

		בשיעור המס) שהוכרו בהון עצמי
בדרך כלל יש ליצור מיסים נדחים על רווחים שאינם מחולקים של חברות מוחזקות שנוצרו החל משנת 1992 (אלא אם כן מדובר בחברות בנות זרות אשר מושכים את רווחיהם באופן קבוע).	יש להכיר במיסים נדחים בגין אותם רווחים אלא אם כן מתקיימים שני התנאים הבאים: 1. המחזיקה שולטת בהיפוך של הפרש הזמני. 2. צפוי היפוך בעתיד הנראה לעין.	רווחים לא מחולקים של חברה מוחזקת

נספח ב: סיכום התפתחות המלצות וועדת באזל בנושא סיכון אשראי – הגישה הסטנדרטית

כאמור בחוזר, בתקופה האחרונה (החל מדצמבר 2014) וועדת באזל פרסמה מסמך מייעץ ראשון ובו המלצות לשינויים באופן חישוב נכסי סיכון אשראי בהתאם לגישה הסטנדרטית, כתוצאה מהתגובות שהתקבלו למסמך ההמלצות, בדצמבר 2015 פרסמה הוועדה מסמך מייעץ שני הכולל שינויים לעומת המסמך המייעץ הראשון. בטבלה להלן נסכם את עיקרי ההבדלים בין גישת באזל הנוכחית (באזל II), גישת המסמך המייעץ הראשון והשני.

נושא	באזל II	מסמך מייעץ ראשון	מסמך מייעץ שני
חשיפות לתאגידים בנקאיים	נכסי הסיכון יחושבו בהתבסס על דירוג אשראי חיצוני של התאגיד הבנקאי או של המדינה בה פועל התאגיד	נכסי הסיכון יחושבו בהתבסס על שני פרמטרים של התאגיד הבנקאי אליו קיימת חשיפה: 1. יחס הון עצמי רובד 1 2. יחס NPA (נכסים פגומים לכלל הנכסים)	נכסי הסיכון יחושבו בהתבסס על דירוגי אשראי חיצוניים במקומות בהם נעשה בהם שימוש לצרכים רגולטוריים, בנוסף הערכה עצמית של נאותות הדירוג על ידי הבנק עלולה לקבוע רמת סיכון גבוהה יותר. במקומות בהם לא נעשה שימוש רגולטורי בדירוגי אשראי, יש לסווג את התאגידים הבנקאיים ל 3 רמות סיכון המוגדרות במסמך
חשיפות לתאגידים	נכסי הסיכון יחושבו בהתבסס על דירוג האשראי החיצוני של התאגיד אליו קיימת חשיפה.	נכסי הסיכון יחושבו בהתבסס על שני פרמטרים של התאגיד אליו קיימת חשיפה: 1. גובה ההכנסה 2. יחס המינוף	נכסי הסיכון יחושבו בהתבסס על דירוגי אשראי חיצוניים במקומות בהם נעשה בהם שימוש לצרכים רגולטוריים, בנוסף הערכה עצמית של נאותות הדירוג על ידי הבנק עלולה לקבוע רמת סיכון גבוהה יותר. תאגידים שאינם מדורגים ישוקלו ב 100%. במקומות בהם לא נעשה שימוש רגולטורי בדירוגי אשראי, אם מדובר ב"השקעה מדורגת" כהגדרתה במסמך, יוחל משקל סיכון של 75%, בכל מקרה אחר יוחל משקל סיכון של 100%
חשיפות קמעונאיות	חשיפות העומדות בארבעת הקריטריונים שנקבעו (מטרה, מוצר, עידון וערך נמוך) יסווגו כ"חשיפות קמעונאיות פיקוחיות" וישוקללו ב 75%.	התוספו קריטריונים נוספים על הקיימים, כמו למשל: איכות הבטחונות, שיעור החזר להכנסה פנויה ועוד. נקבע כי חשיפות שאינם עומדות בכלל הקריטריונים יסווגו כ"חשיפות קמעונאיות אחרות" והם ישוקללו ב 100% כאשר מדובר בחשיפה לפרטיים ואם מדובר בתאגיד הם ישוקללו במשקל הסיכון של התאגיד.	<ul style="list-style-type: none"> הוחלט להישאר עם 4 הקריטריונים המקוריים ולא להוסיף עוד קריטריונים גם עסקים בינוניים יוכלו להיכלל בתיק הקמעונאי הפיקוחי (כיום רק חשיפות לפרטיים ולעסקים קטנים יכול להיכלל) חשיפות שאינם עומדים בקריטריונים ישוקללו ב 100% למעט חשיפות לעסקים קטנים אשר ישוקללו ב 85%
אשראי לדיור	בהתקיים מספר תנאים החשיפה תשוקלל במשקל סיכון מופחת של 35% כאשר הפרמטר העיקרי לקביעת משקל הסיכון הוא יחס LTV.	טווח משקלי הסיכון שיוחל ינוע בין 25% ל 100% ויקבע משקלול של שני פרמטרים: 1. יחס LTV 2. שיעור החזר מהכנסה פנויה	<ul style="list-style-type: none"> הוחלט להשאיר את יחס ה LTV כפרמטר עיקרי לקביעת משקל הסיכון, אך עדיין מומלץ לבדוק את יחס החזר להכנסה פנויה בעת חיתום ההלוואה על מנת להחיל משקל סיכון מופחת, על התאגיד הבנקאי לעמוד במספר דרישות המתמקדות בעילות הבטחונות, היבטים פרוצדוראליים כמו תיעוד ועוד. במקרה והתאגיד הבנקאי אינו עומד בדרישות יהיה עליו להחיל משקל סיכון מוגבר. מומלץ להוסיף משקל סיכון כאשר ישנה תלות מהותית בין פרעון ההלוואה ובין התזרים הצפוי מהנכס נשוא ההלוואה.
נדל"ן מסחרי	יוחל משקל סיכון של 100% למעט במקרים חריגים.	הוצעו שתי חלופות לדיון:	קביעת משקל הסיכון יהיה מבוסס על גורמי סיכון זהים הנלקחים בחשבון בעת קביעת משקל הסיכון של חשיפות אשראי לדיור. במילים אחרות הפרמטר העיקרי יהיה יחס ה

<p>LTV אך יש לקחת בחשבון גורמים נוספים כמו: סוג הבטחונות, רמת התלות בין יכולת פרעון ההלוואה ותזרים המזומנים מהנכס נשוא ההלוואה. טווח משקלי הסיכון ינוע בין 80% ו 130%.</p>	<p>1. אי הכרה בנדל"ן כביטחון והחלת משקל סיכון בהתאם למאפייני הצד הנגדי. 2. החלת משקל סיכון המבוסס על יחס LTV.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • התחייבויות הניתנות לביטול בכל עת על ידי התאגיד הבנקאי – מקדם המרה שינוע בין 10% ל 20% , כמו כן ההקלה תצומצם למחויבויות קמעונאיות בלבד (כמו כרטיסי אשראי) • מסגרות – הומלץ על מקדם המקרה בטווח שבין 50% ו 75% (תלוי בתוצאות הסקרים שיבוצעו) 	<ul style="list-style-type: none"> • התחייבויות הניתנות לביטול בכל עת על ידי התאגיד הבנקאי – מקדם המרה – 10% • מסגרות – מקדם המקרה של 75% ללא קשר למועד פקיעתן 	<ul style="list-style-type: none"> • התחייבויות הניתנות לביטול בכל עת על ידי התאגיד הבנקאי – מקדם המרה 0% • מסגרות לתקופה של שנה או פחות – מקדם המרה של 20% • מסגרות לתקופה של מעל שנה – מקדם המרה של 50%. 	<p>פריטים חוץ מאזניים</p>
<p>הרחבת הדרישה אף לחשיפות של תאגידים. באופן ספציפי – תוחל תוספת של 50% משקל סיכון להלוואות לחברות כאשר ההלוואה ניטלת במטבע שונה ממטבע הפעילות של החברה הלוואה.</p>	<p>הומלץ על תוספת משקל סיכון כאשר מדובר בחשיפות לאנשים פרטיים (תיק קמעונאי או אשראי לדירור) וקיימת חוסר התאמה בין מטבע פעילות הלוואה ובין מטבע ההלוואה.</p>	<p>אין התייחסות</p>	<p>אי התאמה בין מטבע הלוואה ומטבע פירעון</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ההקלה תחול על כלל הנכסים הפגומים ולא רק על הלוואות • בכל המקרים יוחל משקל סיכון של 150% על החלק שאינו מובטח של הלוואה פגומה (בניכוי הפרשות ספציפיות), למעט מקרה של אשראי לדירור בו אין תלות מהותית בין יכולת החזר האשראי ותזרים המזומנים הנובע מהנכס נשוא הלוואה, במקרה כזה יוחל משקל סיכון של 100% 	<p>אין התייחסות ספציפית</p>	<p>כאשר מדובר על הלוואות פגומות, יש לנכות הפרשות ספציפיות מסכום החשיפה. כמו כן גובה ההפרשה הספציפית תשפיע על משל הסיכון (ככל שההפרשה גבוהה יותר משקל הסיכון יהיה נמוך יותר)</p>	<p>חשיפות פגומות</p>

אנו עומדים לרשותכם בכל הסבר נוסף ככל שידרש.
אין להסתמך על תוכן חוזר זה ו/או לעשות בו שימוש כלשהו מבלי לקבל עצה מקצועית מתאימה שכן אין מטרת החוזר אלא להסב את תשומת לבך לאמור בו.

בכבוד רב,

בריטמן אלמגור זהר ושות'
רואי חשבון
Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

www.deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

© 2016 Brightman Almagor Zohar & Co. Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited